

Cultura

Vides encreuades de dos creadors entorn d'un quadre

'La masia' que va reunir Miró i Hemingway

Una investigació
reconstrueix la història que
s'amaga rere l'obra icònica

TERESA SESÉ
Barcelona

El 129 de setembre del 1925, Ernest Hemingway, John Dos Passos i Evan Shipman, companys de gresca de l'anomenada Generació Perduda, es van abocar, com tantes altres vegades, a la nit de París. Però aquesta vegada no es tractava de visitar bars i prostíbuls darrer l'alcohol i la diversió, sinó d'aconseguir diners, assaltant amics i clients, per comprar *La masia*, de Joan Miró, el pintor espanyol que havien conegut un parell d'anys abans al seu estudi del carrer Blomet. L'endemà, amb un rebut firmat pel marxant Jacques Viot donant fe que havia rebut els 3.500 francs acordats, els tres escriptors pujaven amb indissimulada satisfacció dalt d'un taxi descobert. "El vent va inflar la gran tela com si fos una vela, i vam fer que el taxista conduís a poc a poc", recordaria el 1934 l'autor de *Fiesta*. "A casa el vam penjar i tots el vam mirar i vam quedar molt satisfets. Miró va venir, se'l va mirar i va dir: 'Estic molt content que siguis tu qui tingui *La masia*'".

El periodista i professor Alex Fernández de Castro (Barcelona, 1966) recupera aquell extraordinari episodi en un llibre, *La masia. Un Miró para Mrs. Hemingway*, que recompon el fascinant relat que s'amaga darrere d'una de les obres icòniques del segle XX, avui estrella de la National Gallery de Washington, mentre reconstrueix, a manera de vides encreuades, les biografies de Hemingway i Miró. "Poques vegades es deu haver donat una amistat entre dos artistes més diferents", reflexiona l'autor. "Hemingway era alt i fort, extravertit, deixat en la manera de vestir, fanfarró, carismàtic, viatger, infatigable, bevedor compulsiu. Miró era tímid i baixet, pulcre

en les formes, sedentari, abocat a l'interior, bevedor molt moderat i ocasional". Quan es van conèixer tots dos vivien en la misèria: "Més pobre que una rata, portava els colzes atroïnats", recordaria Miró a l'escriptor uns anys després, i ell mateix confessaria que tenia al·lucinacions a causa de la gana: "En aquells anys vivia amb unes quantes figures seques al dia".

L'autor ha explorat en arxius d'un costat i l'altre de l'Atlàntic, buscant dades històriques que li permetessin endinsar-se en els aspectes més humans de dos personat-

ALBUM / ORNOZ

Finca Vigía. Ernest Hemingway el 1940 al costat de qui va ser la seva última esposa, Mary Welsh, a la casa de camp dels afores de l'Havana, amb *La masia* al fons

GETTY

ges dels quals ens pensem que ho sabem tot. El vincle més fort entre ells dos mentre van viure a París va ser la pràctica de la boxa al Cercle Américain del boulevard Raspail. "Ens vèiem sovint, no només com a amics, sinó també al Cercle Américain, on assistíem a classes de boxa. I de vegades ens vèiem cara a cara sobre el quadrilàter. Cara a cara és una manera de parlar. Ell era un gegant, un colós, i jo sóc molt baixet. La cosa feia riure a tots els pederastes que hi havia per allà", explicaria Joan Miró.

Una de les llegendes que envolta la compra de *La masia* és que l'escriptor va guanyar part dels diners que necessitava treballant d'espàrring per a boxejadors francesos, i Miró mateix donava crèdit a aquesta teoria: "Volia *La ferme* [el títol del quadre en francès] i va aconseguir reunir la suma necessària fent una col·lecta entre els seus amics americans i entrenant pesos pesants professionals". Fernández de Castro apunta també la

#tuitsdecultura

¿Pensáis que los conciertos y festivales son caros? El 31% de la entrada ni le llega al promotor. 21 IVA+10 SGAE. Ambos los % más altos de Europa.

@jdevicente
José Luis de Vicente Periodista

Algo le concedo a Whiplash que muy pocas películas alcanzan: sus defensores se lo toman como algo personal.

@vigalondo
Nacho Vigalondo Director de cinema

Hablamos al móvil el teléfono en la calle
@jorgeca
Jorge Ca

Un lloc màgic. Joan Miró al seu estudi de Mont-roig, un lloc que, segons l'autor del llibre, va exercir un paper crucial, gairebé màgic, en la vida del pintor, que el va immortalitzar en la tela

... vendre-la al detall... Rosenberg parlava de debò. Al cap d'un parell de mesos, vaig retirar aquella tela de casa seva i me la vaig emportar al taller, per conuiu-hi en plena misèria".

Hemingway es va entusiasmar al primer cop d'ull i va voler regalar-se-la a la seva primera dona, Hadley Richardson, pel seu 34è aniversari. "El va fer embogir tant que va voler comprar-lo al meu marxant, tot i que no tenia ni un duro". El camí l'hi aplanaria el seu amic Evan Shipman, a qui Miró, en agraïment per haver-lo posat en contacte amb el que seria el seu nou marxant, Jacques Viot, el va convidar a quedar-se el quadre que més li agradés a canvi d'un preu raonable. Va escollir *La ma-*

sia, però com que no tenia prou diners per pagar-lo la va deixar en dipòsit a Viot. L'endemà la va oferir a Hemingway. S'hi va resistir, però al final va ser una moneda, llançada a cara o creu, el que va decidir que l'autor d'*El vell i la mar* en seria el propietari definitiu. Richardson la va penjar al dormitori, però l'escriptor en va gaudir poc. El seu idil·li amb Pauline Pfeiffer el va allunyar de Richardson i de *La masia*, tot i que recuperaria la tela el 1934. Hemingway, que també posseïa obres de Masson, Klee o Gris, ja no se'n separaria més anés allà on anés: Chicago, Florida i l'Havana. Quan va morir, la seva vídua Mary Welsh la va donar a la National Gallery de Washington.

L'autor de *La masia*, *Un Miró para Mrs. Hemingway*, editat per la Universitat de València i presentat ahir a la Fundació Miró, creu que els dos artistes no van tenir una veritable amistat, però sí que hi va haver nexes d'unió: "Eren de naturalesa turmentada i compartien un sentiment tràgic de la vida, i el moment vital d'ells dos en el moment de conèixe's és molt semblant, morts de gana i lluitant per triomfar cadascú en el seu àmbit. Tots dos prefereixen el camp a la ciutat i han tingut conflictes familiars per poder arribar a ser el que volen ser... I en aquest sentit la casa de Mont-roig tenia un paper gairebé màgic per a Miró que segurament li va explicar a l'escriptor. Va ser allà on es va recuperar d'unes febres i de la depressió que li causava haver de treballar de comerciant de productes de drogueria. Allà és on comença la seva vida plena d'artista. Però, paradoxalment, quan pinta la casa que el va reconciliar amb els seus pares, en deixa fora la casa pairal, la part noble, i se centra només en la zona dels treballadors".●

teoria que en realitat va estalviar part dels diners que necessitava transportant mercaderies al mercat de Les Halles.

Joan Miró va començar a pintar *La masia* l'estiu del 1921 a Mont-roig i la va acabar a París el 1922. "Nou mesos de feina constant i pesada! Nou mesos cada dia pintant i esborrant i fent estudis i tornant-ho a destruir! *La ferme* va ser el resum de tota la meua vida al camp. Des d'un gran arbre a un petit cargol, hi vaig voler posar tot el que jo estimava del camp (...) Durant els nou mesos que vaig treballar en *La ferme*, hi treballava set o vuit hores diàries. Patia terriblement, bàrbarament, com un condemnat", declararia en una entrevista a *La Publicitat*.

Però aquella obra, que marcaria el final de la seva etapa figurativa, i la compendiaria, no havia agradat als surrealistes (només li agradava a Masson). El marxant de Miró va arribar a suggerir-li una animalada: tallar la tela i vendre-la a trossos. "Ja sap que a París actualment la gent viu en habitacions petites i cada dia més, a causa de la crisi. Els apartaments són baixos, reduïts. Per què no fem una cosa? Podríem fer en vuit trossos aquesta tela i

EL PAGAMENT DEL QUADRE

L'escriptor va guanyar part dels diners fent d'espàrring per a boxejadors

SALVAT DE LA DESTRUCCIÓ

Fernández de Castro explica que el marxant de Miró volia vendre la tela a trossos